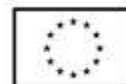

Załącznik nr ..... do wzoru umowy o dofinansowanie

Zasady kwalifikowalności wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

1. Wykaz skrótów

- 1) **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
- 2) **MR** – Ministerstwo Rozwoju
- 3) **RPO WD 2014-2020** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020;
- 4) **IZ RPO WD** – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020;
- 5) **IP RPO WD** – Instytucja Pośrednicząca w ramach Regionalnego Programem Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

2. Cel i zakres regulacji oraz obowiązywania zasad

Warunki, o których mowa w niniejszych zasadach, są zgodne w szczególności z:

- a) przepisami Rozdziału III *Kwalifikowalność wydatków i trwałość* w Tytule VII *Wsparcie finansowe z EFSI* rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), [„rozporządzeniem ogólnym”],
- b) rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289) [„rozporządzeniem EFRR”],
- c) „Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020” [dalej: „wytycznymi horyzontalnymi”].

Podstawowym dokumentem w zakresie kwalifikowalności wydatków w RPO WD 2014-2020 są wytyczne horyzontalne – „Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020” wydane przez Ministra Rozwoju i Finansów. Oznacza to, że zapisy ww. wytycznych horyzontalnych mają bezpośrednie zastosowanie we wdrażaniu RPO WD 2014-2020 (w części finansowanej z EFRR), z zastrzeżeniem zapisów niniejszych zasad które zawierają dodatkowe ograniczenia lub wskazują na niekwalifikowalność w zakresie poszczególnych kategorii wydatków wiążące dla Wnioskodawców i Beneficjentów RPO WD 2014-2020.

- 1) Zasady mają zastosowanie do wydatków ponoszonych zarówno w ramach współfinansowania krajowego (w tym wkładu własnego), jak i ze środków unijnych w ramach realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach RPO WD (wyłącznie w ramach Osi Priorytetowych 1 – 7).
- 2) Zasady nie mają zastosowania do instrumentów finansowych.
- 3) W przypadku projektów objętych zasadami pomocy publicznej – w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 93, art. 106 ust. 2, art. 107 ust. 2 i 3) za kwalifikowalne uznaje się tylko te wydatki, które spełniają łącznie warunki określone w wytycznych i warunki wynikające z odpowiednich regulacji w zakresie pomocy publicznej, przyjętych na poziomie unijnym lub krajowym. W szczególności należy mieć na uwadze m.in.:

- rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.6.2014, str. 1), , z późn. zm.¹,
- Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 262/1 z 19.7.2016),
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1370/2007 z 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. Urz. L 315/1 z 3.12.2007, str. 1),
- decyzję Komisji z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE L 7/3 z 11.1.2012, str. 3).

Do celów niniejszych zasad uznaje się, że pomoc publiczna obejmuje także pomoc *de minimis* w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352, 24.12.2013, s. 1) oraz rozporządzenia Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. L 114/8 z 26.4.2012).

- 4) Warunki i procedury pomniejszania wydatków kwalifikowalnych o dochód wygenerowany po zakończeniu projektu są określone w wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.

3. Wydatki niekwalifikowalne

Niniejszy punkt określa wydatki niekwalifikowalne finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – ogólne kategorie wydatków oraz szczegółowe zapisy dotyczące poszczególnych Działań.

Dla niektórych kategorii wydatków wskazano dodatkowo okres obowiązywania. Dotyczy to przypadków wprowadzenia danej kategorii wydatku, jej zmiany bądź usunięcia – w kolejnych wersjach dokumentu określającego kwalifikowalność wydatków w ramach RPO WD w zakresie EFRR, tj. w Załączniku nr 6 do SZOOP – „Zasadach kwalifikowalności wydatków w RPO WD 2014-2020”, przyjętym w dniu 14.09.2015 r. a następnie w „Wytycznych programowych w zakresie kwalifikowalności wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020” (które zastąpiły Załącznik nr 6 do SZOOP), obowiązujących od dnia 21.11.2016 r. Wskazane w przypisach daty odnoszą się do momentu zatwierdzenia właściwej wersji ww. dokumentu – wprowadzającej, zmieniającej bądź znoszącej określone zapisy.

Jeśli nie wskazano inaczej, określone w niniejszym dokumencie limity dla poszczególnych kategorii wydatków weryfikowane są na etapie oceny wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji projektu

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 w odniesieniu do pomocy na infrastrukturę portową i infrastrukturę portów lotniczych, progów powodujących obowiązek zgłoszenia pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, a także programów regionalnej pomocy operacyjnej skierowanych do regionów najbardziej oddalonych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 702/2014 w odniesieniu do obliczania kosztów kwalifikowalnych (Dz. Urz. UE L 156/1 z 20.6.2017, s. 1).

(poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu), jak i po jego zakończeniu w zakresie obowiązków nałożonych na Beneficjenta umową o dofinansowanie oraz wynikających z przepisów prawa.

3.1 Ogólne kategorie wydatków mające zastosowanie dla Osi priorytetowych 1 – 7 z wyłączeniem instrumentów finansowych

Zwiększenie wysokości kosztów kwalifikowalnych w toku realizacji projektu przez Beneficjenta, niezależnie od przyczyny tego zwiększenia, nie stanowi dla Beneficjenta podstawy do roszczeń o zwiększenie kwoty dofinansowania przyznanego w umowie² o dofinansowanie projektu. Wniosek o zwiększenie dofinansowania jest rozpatrywany indywidualnie dla każdego przypadku, a podejmując decyzję właściwa instytucja bierze pod uwagę również dostępność środków w ramach danego Działania/Poddziałania/Osi priorytetowej.

RODZAJ WYDATKU	WYDATKI NIEKWALIFIKOWALNE
<p style="text-align: center;">Zasięg terytorialny</p>	<p>Kwalifikowalność projektów:</p> <p>Projekt współfinansowany z EFRR w ramach RPO WD 2014-2020 musi być realizowany w granicach administracyjnych województwa dolnośląskiego (poziom NUTS 2).</p> <p>Reguła ta nie ma zastosowania w przypadku Działania 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw – projekty, których celem jest promocja, Działania 4.1 Gospodarka odpadami oraz Działania 5.2 System transportu kolejowego, zasady realizacji których zapisano bezpośrednio w RPO WD 2014-2020.</p> <p>Kwalifikowalność wydatków:</p> <p>Niekwalifikowalne są wydatki poniesione na projekt realizowany poza granicami administracyjnymi województwa dolnośląskiego (poziom NUTS 2). Reguła ta nie ma zastosowania w przypadku Działania 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw, projekty, których celem jest promocja, Działania 4.1 Gospodarka odpadami, Działania 5.1 Drogowa dostępność transportowa oraz Działania 5.2 System transportu kolejowego, zasady realizacji których zapisano bezpośrednio w RPO WD 2014 – 2020.</p> <p>W przypadku przedsiębiorców (rozumianych zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej), niekwalifikowalne są wydatki poniesione przez Wnioskodawców nie posiadających co najmniej zakładu lub oddziału w granicach administracyjnych województwa dolnośląskiego przynajmniej od momentu wypłaty pomocy do zakończenia okresu trwałości projektu.</p>
<p style="text-align: center;">Ramy czasowe kwalifikowalności/pomoc publiczna</p>	<p>Wydatki poniesione:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przed 1 stycznia 2014 r.; ▪ po 31 grudnia 2023 r. (na poziomie Programu) oraz

² Termin umowa oznacza również inne dokumenty będące podstawą dofinansowania projektu, np. uchwałę czy porozumienie.

	<p>w terminie niezgodnym z umową o dofinansowanie projektu;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ niezgodnie z terminami określonymi w programach pomocowych lub aktach prawnych. <p>Faktyczny okres kwalifikowania wydatków dla danego projektu zostanie określony w umowie o dofinansowanie projektu, która określi zarówno początkową, jak i końcową datę kwalifikowalności wydatków. Wydatki poniesione po okresie kwalifikowalności określonym w umowie stanowią wydatki niekwalifikowalne.</p> <p>Okres realizacji projektu określony w umowie nie może wykraczać poza daty graniczne wyżej określone.</p>
<p style="text-align: center;">Przygotowanie dokumentacji projektu</p>	<p>Wydatki na przygotowanie dokumentacji projektu (wymaganej prawem krajowym lub wspólnotowym bądź przez IZ RPO WD) przekraczające 8% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu. Limit ten weryfikowany jest jednorazowo na etapie oceny wniosku o dofinansowanie. Wydatki poniesione na dokumenty o charakterze planistycznym, takie jak Lokalny Plan Rewitalizacji czy Program Gospodarki Niskoemisyjnej, nie mogą stanowić kosztów kwalifikowalnych w projekcie.</p> <p>Ograniczenie procentowe nie dotyczy projektów grantowych, <u>dla których stosowne uregulowania znajdują się w regulaminach konkursów.</u></p> <p>Wydatkiem kwalifikowalnym może być w szczególności wydatek poniesiony na opracowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ biznesplanu, studium wykonalności (w przypadku, gdy ten sam wykonawca będzie w ramach jednego zamówienia opracowywał również niekwalifikowalną dokumentację projektową, np. formularz wniosku o dofinansowanie/wniosek o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku projektów dużych, warunkiem kwalifikowalności biznesplanu/studium wykonalności będzie rozbiecie w umowie z tymże wykonawcą kosztów na dokumentację kwalifikowalną oraz niekwalifikowalną. Ww. rozbiecie kosztów należy również zastosować na etapie rozliczania, tj. na fakturze lub innym dokumencie księgowym o równoważnej wartości dowodowej); ▪ mapy lub szkiców sytuujących projekt; ▪ innej dokumentacji technicznej lub finansowej niezbędnej do realizacji projektu (np. projekt budowlany, raport oddziaływania na środowisko, ekspertyzy). <p>Niekwalifikowalne są wydatki na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie oraz wniosku o potwierdzenie wkładu finansowego w przypadku dużych projektów.</p>
<p style="text-align: center;">VAT</p>	<p>Podatek VAT, który może być odzyskany na podstawie przepisów krajowych stanowi wydatek niekwalifikowalny.</p> <p>Podatek VAT w stosunku do wydatków, dla których podatek ten odliczany jest częściowo na podstawie art. 86 ust. 2a/art. 90 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, jest w całości niekwalifikowalny.</p> <p>W przypadku kwalifikowalnego podatku VAT w projekcie Beneficjent</p>

	<p>jest zobligowany ustanowić przejrzysty system ewidencjonowania tego podatku, tak aby był w stanie udowodnić w sposób niebudzący wątpliwości, że podatek VAT w projekcie może być kwalifikowalny.</p>
Wkład niepieniężny	<p>Niekwalifikowalnym jest wkład niepieniężny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stanowiący wkład niepieniężny w innym projekcie; – w przypadku którego Wnioskodawca/Beneficjent nie udowodni, że w wyniku wniesienia do projektu dóbr stanowiących ten wkład utraci możliwość ich wykorzystywania w dotychczasowy sposób. W uzasadnionych przypadkach IZ RPO WD/IP RPO WD może odstąpić od konieczności zachowania powyższej zasady, o ile Wnioskodawca przedstawi ekonomiczne uzasadnienie proponowanego rozwiązania i uzasadnienie to zostanie zaakceptowane przez IZ RPO WD/IP RPO WD; – który nie został wyceniony przez uprawniony i niezależny od Beneficjenta podmiot, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem (nie dotyczy pracy wolontariusza); – dla którego Wnioskodawca/Beneficjent nie przedstawi aktualnej wyceny/operatu szacunkowego; – którego wartość nie znajdzie odzwierciedlenia w księgach rachunkowych/wyodrębnionej dla projektu ewidencji. W przypadku, gdy dowód księgowy będzie opiewał na wartość niższą, niż wniesiony do projektu wkład niepieniężny – wkład niepieniężny będzie rozliczony do wysokości wynikającej z dowodu księgowego, chyba że aktualna wartość rynkowa potwierdzona operatem/wyceną jest niższa, niż ta widniejąca na dowodzie księgowym – wówczas wkład niepieniężny będzie mógł być rozliczony do wysokości wskazanej w operacie szacunkowym/wycenie.
Wydatki na ubezpieczenie nieobowiązkowe	<p>Wydatki na ubezpieczenia nieobowiązkowe stanowią wydatek niekwalifikowalny.</p>
Wydatki poniesione na dodatkowe zabezpieczenie zaliczki³	<p>Wydatki poniesione na ustanowienie i wniesienie dodatkowego zabezpieczenia zaliczki są niekwalifikowalne z zastrzeżeniem poniższych zapisów. W ramach projektu grantowego kwalifikowalne są wydatki związane z jednokrotnym wniesieniem (w jednej lub kilku formach) przez Beneficjenta (Grantodawcę) dodatkowego zabezpieczenia zaliczki. Koszt aktualizacji w/w zabezpieczenia w projekcie grantowym jest wydatkiem niekwalifikowalnym, chyba, że konieczność jej dokonania wynika z przyczyn niezależnych od beneficjenta, a i IZ RPO WD/IP wyraziła zgodę na kwalifikowalność tego wydatku.</p>
Wydatki związane z realizacją projektu	<p>Niekwalifikowalne są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydatki na usługi w zakresie księgowości; • wydatki na usługi w zakresie audytu, o ile ich poniesienie nie jest wymagane przez IZ RPO/IP RPO bądź nie wynika ze specyfikacji projektu i nie jest wymagane przepisami prawa;

³ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. do dnia 26.10.2016 r. Dla pozostałych konkursów – zapis nieobowiązujący.

	<ul style="list-style-type: none"> wydatki na ewaluację.
<p>Wydatki/koszty osobowe związane z zarządzaniem projektem</p>	<p>Kwalifikowalne są wydatki związane z wynagrodzeniem osoby wykonującej – na podstawie stosunku pracy w oparciu o przepisy kodeksu pracy lub na podstawie umowy cywilnoprawnej bądź innej nienazwanej w oparciu o przepisy kodeksu cywilnego – na rzecz Beneficjenta, partnera w projekcie lub podmiotu realizującego projekt czynności związane z zarządzaniem projektem, nieprzekraczające 1% całkowitych wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu (2% dla projektów o wartości poniżej 500 000 PLN wydatków kwalifikowalnych) i nie przekraczające 5 000 PLN brutto miesięcznie. Limit 5 000 PLN brutto miesięcznie jest liczony na poziomie projektu, niezależnie od ilości osób zaangażowanych w zarządzanie projektem. Przy czym kwalifikowalne mogą być wydatki osobowe związane z wynagrodzeniem ww. osób przy wykonywaniu ww. czynności w projekcie, jeżeli łącznie spełnione zostaną m.in. następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ww. osoba jest bezpośrednio zaangażowana w wykonywanie ww. czynności w ramach projektu; mogą być uwzględniane tylko te ww. osoby, które w co najmniej 25% czasu w danym okresie rozliczeniowym wykonują zadania kwalifikowalne w ramach projektu; wówczas za kwalifikowalną może być uznana ta część wynagrodzenia, która odpowiada procentowemu bezpośredniemu zaangażowaniu ww. osoby w wykonywanie czynności w ramach projektu; wydatki ponoszone są wyłącznie w okresie realizacji projektu oraz za okres, w którym ww. osoba wykonywała faktycznie czynności związane w ramach projektu. <p>Ze względu na specyficzny charakter niektórych projektów, gdzie koszty zarządzania stanowią istotny element projektu, limit wydatków wzrasta do 3% bez ograniczenia w kwocie miesięcznej. Specyfika ta dotyczy projektów realizowanych w ramach następujących schematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.4 Bc i C⁴. <p>Katalog schematów może być przez IZ RPO WD uzupełniany w trakcie wdrażania programu.</p> <p>Powyższe ograniczenia nie dotyczą projektów grantowych, <u>dla których stosowne uregulowania znajdują się w regulaminach konkursów.</u></p> <p>W przypadku, gdy zarządzanie projektem jest wykonywane przez podmiot wybrany zgodnie z zasadą udzielania zamówień (zasadą udzielania zamówień do 20 000 zł, zasadą udzielania zamówień od 20 000 zł do 50 000 zł, zasadą konkurencyjności/ustawą Prawo zamówień publicznych) wydatki dotyczące jego wynagrodzenia są kwalifikowalne w takiej wysokości, jaka wynika z podpisanej umowy.</p>
<p>Wydatki/koszty osobowe związane z zaangażowaniem</p>	<p>Koszty związane z wynagrodzeniem personelu są kwalifikowane w ramach projektu, o ile wynika to ze specyfiki projektu, na warunkach określonych w „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w</p>

⁴ Dla konkursów ogłoszonych przed 29.06.2016 r. – dotyczy odpowiednio 1.4 C i 1.4 D.

personelu (kadry merytorycznej)	<i>ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”.</i>
Koszty bieżącego utrzymania/koszty wyposażenia stanowiska pracy (jeżeli nie jest to celem projektu)/koszty operacyjne/bieżące	Koszty bieżącego utrzymania/koszty wyposażenia stanowiska pracy (jeżeli nie jest to celem projektu)/ koszty operacyjne/bieżące stanowią wydatki niekwalifikowalne. Powyższe ograniczenia nie dotyczą projektów grantowych, <u>dla których stosowne uregulowania znajdują się w regulaminach konkursów.</u>
Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu	Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi przekraczające 2% wydatków kwalifikowalnych dla projektów o wartości poniżej 500 000 PLN wydatków kwalifikowalnych lub 1% dla projektów o wartości wydatków kwalifikowalnych nie niższych niż 500 000 PLN. Limit weryfikowany jest jednorazowo w momencie oceny wniosku o dofinansowanie. Powyższe ograniczenia nie dotyczą projektów grantowych, <u>dla których stosowne uregulowania znajdują się w regulaminach konkursów.</u>
Rezerwa	Rezerwa na wypadek przekroczenia ilości robót oszacowanych w przedmiarze lub na pokrycie nieprzewidzianych wydatków w projekcie bądź inne nieprzewidziane wydatki w projekcie.
Płatności kartą	Płatności dokonywane kartą płatniczą, która nie jest powiązana z rachunkiem Beneficjenta/podmiotu realizującego projekt.
Zwiększenie wynagrodzenia	Zwiększenie wynagrodzenia wykonawcy na skutek: a) wydatków wynikających z zastosowania mechanizmu waloryzacji ceny, b) wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonanego w drodze porozumienia, ugody sądowej oraz orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357 ¹ Kodeksu cywilnego, c) wydatków wynikających ze zwiększenia wynagrodzenia ryczałtowego na mocy wyroku sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 Kodeksu cywilnego. stanowi wydatek kwalifikowalny. Zwiększenie wynagrodzenia, o którym mowa powyżej nie powoduje automatycznego zwiększenia kwoty dofinansowania przyznanego w umowie.
<i>Cross-financing</i>	Wydatki przekraczające wartość 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych w projekcie, chyba że w działaniu przewidziano inny poziom. Pod warunkiem uzyskania uprzedniej zgody IZ RPO WD, uzasadnione wydatki ponad limit są kwalifikowalne.
Zakup gruntu⁵	Wydatek poniesiony przed złożeniem wniosku o dofinansowanie na zakup gruntu (zabudowanego i niezabudowanego) w projektach objętych pomocą publiczną, w tym częściowo objętych pomocą

⁵ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.09.2016 r. do dnia 20.11.2016 r. Dla pozostałych konkursów – zapis nieobowiązujący.

3.2 Szczegółowe zapisy dotyczące poszczególnych Działań – wydatki niekwalifikowalne

Dla danego projektu zastosowanie mają tylko te wyłączenia specyficzne dla Działania/typu projektu, w ramach którego realizowany jest projekt.

Działanie 1.1 Wzmacnianie potencjału B+R i wdrożeniowego uczelni i jednostek naukowych:

- Koszty wynagrodzeń.
- Wydatki osobowe związane z zarządzaniem projektem i realizacją projektu.
- Wydatki na obsługę techniczną/koszty utrzymania.
- Wydatki na infrastrukturę do badań podstawowych⁶, jeśli nie jest ona zgodna z zakresem regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji i nie ma uzasadnienia, w jaki sposób rezultaty projektu mogą się przełożyć na rozwój regionu.
- Wydatki na infrastrukturę TIK jeśli nie zostanie uzasadniona ich celowość w kontekście planowanej działalności Wnioskodawcy w zakresie B+R.

Działanie 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa:

1.2 A:

- Wydatki na budowę, przebudowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego przekraczające 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu⁷.
- Wkład niepieniężny stanowiący część wkładu własnego przekraczający 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych⁸.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu⁹.

1.2 B:

- Wkład niepieniężny stanowiący część wkładu własnego przekraczający 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych.
- Szacunkowe koszty płacy wynikające z utworzenia miejsc pracy w następstwie inwestycji początkowej¹⁰.
- Połączenie kosztów wchodzących w zakres art. 14 GBER ust. 4 lit. a) i b)¹¹.

⁶ Badania podstawowe – oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie praktyczne zastosowanie lub użytkowanie (art. 2 pkt. 3)a) ustawy z dn. 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, tekst. jedn.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1620 z późn. zm.).

⁷ Dotyczy konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

⁸ Dotyczy konkursów ogłaszanych przed 23.11.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 23.11.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

⁹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – wydatek kwalifikowalny.

¹⁰ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.09.2016 r. do dnia 20.11.2016 r. oraz konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 21.11.2016 r. do dnia 15.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

¹¹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.09.2016 r. do dnia 20.11.2016 r. oraz konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 21.11.2016 r. do dnia 15.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

- Wydatki na budowę, przebudowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego przekraczające 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu¹².

1.2 C:

- Wydatki ponoszone przez Beneficjenta projektu grantowego (Grantodawcę) przekraczające 15% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu grantowego.

1.2 D:

- Wydatki na budowę, przebudowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego przekraczające 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki na uzyskanie certyfikatów jakości dla instytucji, które zarządzają IOB.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Ze wsparcia wyłączone są wydatki na infrastrukturę administracyjną (np. o charakterze biurowym).
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

Działanie 1.3 Rozwój przedsiębiorczości:

1.3 A:

- Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną przewyższające 49% wartości projektu.
- Wydatki na zewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną (drogi dojazdowe do terenów inwestycyjnych będących przedmiotem projektu).
- Wydatki na zakup używanych środków trwałych innych niż budynki¹³.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki na zakup środków transportu i urządzeń transportowych¹⁴.

1.3 B:

- Wydatki na zakup używanych środków trwałych innych niż budynki¹⁵.
- Wydatki na uzyskanie certyfikatów jakości dla instytucji, które zarządzają infrastrukturą dla przedsiębiorstw.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki na zakup środków transportu i urządzeń transportowych.

1.3 C:

- Wydatki na uzyskanie przez IOB certyfikatów potwierdzających standard świadczonych usług doradczych.

¹² Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

¹³ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 29.06.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 29.06.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

¹⁴ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 29.06.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 29.06.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

¹⁵ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 29.06.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 29.06.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki ponoszone przez Beneficjenta projektu grantowego (Grantodawcę) przekraczające 15% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu grantowego¹⁶.

Działanie 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw:

1.4 A:

- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu¹⁷.

1.4 B ab:

- Wydatki na usługi będące w zakresie działania 1.4 A a.
- Wydatki na roboty budowlane, materiały budowlane, niezbędne do budowy, przebudowy i rozbudowy budynków, zakup budynków i budowli oraz gruntów, a także nieruchomości zabudowanej.
- W przypadku wyjazdów biznesowych wydatkami niekwalifikowalnymi są wydatki analogiczne jak w działaniu 1.4 B c.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu¹⁸.

1.4 B c:

- Wydatki na usługi będące w zakresie działania 1.4 A b.
- Podróże służbowe przedstawicieli Beneficjenta uczestniczących w imprezach wystawienniczych i targowych (transport, diety), powyżej 5 osób.
- Koszty podróży inne niż ryczałtowe określone w odpowiednich przepisach prawa oraz inne niż bilety.
- Dotacje na udział w targach/wystawach/misjach dla przedsiębiorców mających siedzibę lub prowadzących działalność gospodarczą poza granicami administracyjnymi województwa dolnośląskiego.
- Wydatki na udział w misji więcej niż 5 przedstawicieli jednego przedsiębiorcy oraz dwóch przedstawicieli Organizatora.
- Wydatki na przejazd, zakwaterowanie i diety przedstawicieli Organizatora misji (Beneficjenta) wcześniej niż 2 dni przed i później niż 1 dzień po misji gospodarczej.
- Zakwaterowanie przedstawicieli Beneficjenta wcześniej niż 1 dzień przed i później niż 1 dzień po targach, wystawach oraz powyżej 5 osób.
- Wydatki na udział w targach/misjach/wystawach poniesione przed złożeniem wniosku o dofinansowanie z wyłączeniem wydatków związanych z wpłatą zaliczki na udział w wydarzeniach gospodarczych (w szczególności rezerwacja powierzchni wystawienniczej, rezerwacja noclegu dla przedstawicieli Beneficjenta).
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu¹⁹.

¹⁶ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

¹⁷ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

¹⁸ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

Działanie 1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP:

Wsparcie dotacyjne:

- Wydatki związane z bieżącymi naprawami maszyn/parku maszynowego.
- Budowa/przebudowa/rozbudowa/modernizacja nieruchomości zabudowanej powyżej 25% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki przeznaczone na oprogramowanie dedykowane.
- Wydatki poniesione na budowę, przebudowę, rozbudowę, modernizację lub nabycie nieruchomości w celu prowadzenia działalności związanej z wynajmem (nie dotyczy usług hotelarskich w rozumieniu art. 36 ustawy o usługach turystycznych²⁰).
- Wkład niepieniężny stanowiący część wkładu własnego przekraczający 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu²¹.
- Szacunkowe koszty płacy wynikające z utworzenia miejsc pracy w następstwie inwestycji początkowej²².
- Połączenie kosztów wchodzących w zakres art. 14 GBER ust. 4 lit. a) i b)²³.

1.5 A²⁴:

- Wszystkie wydatki, których nie można uznać za:
  - zakup ruchomych środków trwałych,

zakup wartości niematerialnych i prawnych.

Działanie 2.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne:

- Wydatki na utrzymanie dotychczasowej infrastruktury i wydatki bieżące: np. koszt dzierżawy łącz.
- Wydatki na usługi związane z np. prowadzeniem serwisu www, kont poczty elektronicznej, utrzymaniem/hostingiem/hotelingiem serwerów, rejestracją i utrzymaniem domen – powyżej 5% kosztów kwalifikowalnych projektów (nie dotyczy wydatków związanych z modelem chmury obliczeniowej).
- Koszty adaptacji pomieszczeń dla celów realizacji projektów powyżej 20% łącznych kosztów wynajmu lub utrzymania budynków (koszty utrzymania budynku stanowią łącznie wszystkie opłaty (koszty) ponoszone w celu utrzymania danego budynku. Metodologia wyliczenia przedmiotowych kosztów powinna odnosić się do kosztów w skali jednego roku).
- Materiały i inne środki nie stanowiące środków trwałych.

---

¹⁹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

²⁰ Zapis w zakresie usług hotelarskich dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 23.05.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 23.05.2016 r. – zapis nieobowiązujący (wydatek w zakresie usług hotelarskich – niekwalifikowalny).

²¹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

²² Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

²³ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

²⁴ Dotyczy konkursu ogłoszonego w dniu 25 czerwca 2018 r.

- Wydatki na sprzęt służący digitalizacji przekraczające 49% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Środki transportu²⁵.

Działanie 3.1 Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych:

- Wydatki na budowę i/lub modernizację infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej z konwencjonalnych źródeł energii tj. paliw kopalnych (np. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny).
- Wydatki związane z demontażem urządzeń służących produkcji energii pochodzącej z konwencjonalnych źródeł energii, tj. paliw kopalnych (np. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny).
- Wydatki związane z przesyłem energii²⁶.
- Wydatki związane z zakupem środków transportu.
- Wydatki poniesione na infrastrukturę służącą do przyłączenia do najbliższej istniejącej sieci przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki ponoszone przez Beneficjenta projektu grantowego (Grantodawcę) przekraczające 15% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu grantowego²⁷.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

Działanie 3.2 Efektywność energetyczna w MŚP:

- Wydatki w ramach projektu dotyczące budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, których właścicielem jest JST lub są własnością jednostek²⁸, dla których podmiotem założycielskim jest JST. Nie dotyczy przedsiębiorstw, których większość udziałów lub akcji należy do JST²⁹.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu³⁰.
- Wydatki na oświetlenie energooszczędne i wymianę innych urządzeń stanowiących wyposażenie budynku (np. windy, pompy) na energooszczędne, przekraczające wartość 10 % wydatków kwalifikowalnych w projekcie³¹.
- Wydatki na roboty budowlane nie związane bezpośrednio z poprawą efektywności energetycznej (np. nie wynikające z audytu, dot. remontu sanitariatów, zmiana układu pomieszczeń, wyposażenie pomieszczeń w meble, remont/modernizacja klatki schodowej,

²⁵ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

²⁶ Dotyczy konkursów ogłaszanych przed 25.01.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 25.01.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

²⁷ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

²⁸ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 27.07.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 27.07.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

²⁹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 27.07.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 27.07.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

³⁰ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 28.12.2015 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 28.12.2015 r. – zapis nieobowiązujący.

³¹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

remont/modernizacja instalacji w zakresie nie związanym bezpośrednio z poprawą efektywności energetycznej, zagospodarowanie terenu, itp.)³².

Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym:

- Wydatki na oświetlenie energooszczędne i wymianę innych urządzeń stanowiących wyposażenie budynku (np. windy, pompy) na energooszczędne, przekraczające wartość 10 % wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Wydatki na podłączenie do sieci ciepłowniczej przewyższające 49% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy³³.
- Wydatki na roboty budowlane nie związane bezpośrednio z poprawą efektywności energetycznej (np. nie wynikające z audytu, dot. remontu sanitariatów, zmiana układu pomieszczeń, wyposażenie pomieszczeń w meble, remont/modernizacja klatki schodowej, remont/modernizacja instalacji w zakresie nie związanym bezpośrednio z poprawą efektywności energetycznej, zagospodarowanie terenu, itp.).

Działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych:

- Wydatki na inwestycje infrastruktury drogowej stanowiące element uzupełniający projektu przekraczające wartość 35% wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Wydatki, na te elementy projektu, których nie da się zmierzyć wskaźnikiem produktu lub rezultatu z SzOOP, np. wspólny bilet, stacja ładowania pojazdów elektrycznych – niekwalifikowalne są wydatki ponad limit 49%³⁴.
- Wydatki na zakup środków transportu nie spełniających europejskich norm dotyczących komunikacji zbiorowej (np. bezpieczeństwa, środowiskowych, technicznych).
- Wydatki na energooszczędne oświetlenie miejskie przekraczające wartość 49%³⁵ wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Powyższe limity nie podlegają sumowaniu, tzn. elementy uzupełniające muszą zawsze stanowić mniej niż 49%³⁶ wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Jeśli np. projekt składa się z budowy centrum przesiadkowego, drogi prowadzącej do centrum oraz oświetlenia miejskiego na innym obszarze, wówczas wydatki na centrum przesiadkowe powinny stanowić więcej niż 49%³⁷ wydatków kwalifikowalnych, wydatki na drogę do 35% a pozostałą część wydatki na oświetlenie na innym obszarze, przy czym jeśli oświetlenie drogi jest obligatoryjne (wynika z przepisów prawa) to nie jest traktowane jako element projektu poświęconego oświetleniu lecz drogom).

Działanie 3.5 Wysokosprawna Kogeneracja:

- Wydatki poniesione na wykonanie wewnętrznej instalacji odbiorczej z wyłączeniem sytuacji, w której wytwarzana energia służy m.in. zaspokojeniu potrzeb własnych.

³² Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

³³ Dotyczy konkursów ogłaszanych przed 23.05.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 23.05.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

³⁴ Dla konkursów ogłoszonych przed 16.01.2017 r. – 50%.

³⁵ Dla konkursów ogłoszonych przed 16.01.2017 r. – 50%.

³⁶ Dla konkursów ogłoszonych przed 16.01.2017 r. – 50%.

³⁷ Dla konkursów ogłoszonych przed 16.01.2017 r. – 50%.

- Wydatki na wynagrodzenia będące efektem tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wydatki na działania związane z utrzymaniem funkcjonowania źródła energii oraz zwykła wymiana części, które podlegałyby wymianie w trakcie zwykłego okresu eksploatacji przedmiotowej instalacji, nie prowadzące do wydłużenia przewidywanego okresu jej ekonomicznego wykorzystania.
- Wydatki związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi projektu.

Działanie 4.1 Gospodarka odpadami:

- Zakup środków transportu, z wyłączeniem specjalistycznych środków transportu odpadów.
- Wydatki poniesione na instalacje służące do odzysku energii z odpadów przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

Działanie 4.2 Gospodarka wodno-ściekowa:

- Zakup środków transportu, z wyłączeniem specjalistycznych środków transportu niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach uwzględnionych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – od 2 do 10 tys. RLM.
- Wydatki na infrastrukturę wodociągową stanowiące powyżej 15% kosztów kwalifikowalnych całkowitych projektu regulującego gospodarkę wodno-ściekową na terenie aglomeracji uwzględnionej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – od 2 do 10 tys. RLM.
- Wydatki na infrastrukturę wodno-kanalizacyjną zlokalizowaną poza granicami aglomeracji uwzględnionej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – od 2 do 10 tys. RLM.

Działanie 4.3 Dziedzictwo kulturowe:

- Wydatki związane z termomodernizacją, przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Zakup (ruchomych i nieruchomości) dzieł sztuki, w tym m.in. nabycie praw do nich.
- Wydatki na infrastrukturę towarzyszącą (np. drogi, chodniki, parkingi) stanowiące powyżej 15% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych:

- Wydatki na wyposażenie parków krajobrazowych i rezerwatów nie przyczyniające się bezpośrednio do czynnej ochrony przyrody.

Działanie 4.5 Bezpieczeństwo:

- W przypadku realizacji projektów na potrzeby systemu monitoringu i zagrożeń – wydatki na zakup używanego sprzętu i wyposażenia.
- W przypadku realizacji projektów na potrzeby służb ratowniczych – wydatki na zakup używanego sprzętu i wyposażenia oraz wydatki na budowę/przebudowę, remont, itp. infrastruktury niezbędnej do przechowywania zakupionego w ramach projektu sprzętu, stanowiące powyżej 25% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 5.1 Drogowa dostępność transportowa:

- Wydatki na zakup (w tym leasing) sprzętu służącego do utrzymania lub remontu dróg.

- W przypadku projektów dotyczących budowy i przebudowy dróg niektóre wydatki na tzw. infrastrukturę towarzyszącą, stanowiącą wyposażenie techniczne dróg³⁸ można uznać za kwalifikowalne zgodnie z poniższymi regułami:
  - 1) urządzenia odwadniające oraz odprowadzające wodę (np. rowy odwadniające, urządzenia ściekowe, kanalizacja deszczowa) – stanowią w całości wydatek kwalifikowalny;
  - 2) urządzenia oświetleniowe – stanowią w całości wydatek kwalifikowalny, jeśli obowiązek ich budowy lub instalacji wynika z przepisów prawa, w przeciwnym razie mogą stanowić wydatek kwalifikowalny do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie;
  - 3) obiekty i urządzenia obsługi uczestników ruchu, takie jak zatoki postojowe, zatoki autobusowe, perony tramwajowe, pętle autobusowe, place do zawracania, mijanki, przejścia dla pieszych, punkty kontroli samochodów ciężarowych, miejsca obsługi podróżnych typu I o funkcji wypoczynkowej (MOP-I³⁹), mogą stanowić wydatek kwalifikowalny do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Wydatki na MOP typu II i III⁴⁰ o funkcji wypoczynkowo-usługowej mogą stanowić wydatek kwalifikowalny tylko w części wypoczynkowej odpowiadającej MOP-I do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Wydatki na budowę miejsc poboru opłat (MPO) stanowią wydatek niekwalifikowalny;
  - 4) urządzenia techniczne drogi (np. bariery ochronne, ogrodzenie drogi i inne urządzenia zabezpieczające przed wkroczeniem zwierząt na drogę, osłony przeciwolśnieniowe, osłony przeciwwietrzne) mogą stanowić wydatek kwalifikowalny do wysokości 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie;
  - 5) Limity z punktów 2, 3 i 4 liczone są łącznie, tzn. wydatki w tych kategoriach w sumie nie mogą przekroczyć 25% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- Wydatki związane z budową, przebudową, modernizacją i/lub remontem infrastruktury technicznej w pasie drogowym niezwiązanej z drogą (np. linie elektroenergetyczne wysokiego i niskiego napięcia oraz linie telekomunikacyjne, przewody kanalizacyjne niesłużące do odwodnienia drogi, gazowe, ciepłownicze i wodociągowe, urządzenia wodnych melioracji, urządzenia podziemne specjalnego przeznaczenia, ciągi transportowe) z wyłączeniem wydatków związanych z przeprowadzeniem robót budowlanych związanych z uniknięciem kolizji z sieciami istniejącymi w pasie drogowym.

Działanie 5.2 System transportu kolejowego:

- Wydatki na remont i bieżące utrzymanie infrastruktury kolejowej.
- Wydatki na zakup środków transportu nieposiadających świadectwa/certyfikatu dopuszczenia określonego typu pojazdu kolejowego do eksploatacji na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (spełnienia wymogów np. bezpieczeństwa, środowiskowych, technicznych oraz dotyczących przewozu osób niepełnosprawnych), wydanych przez Urząd Transportu Kolejowego.

³⁸ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dn. 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

³⁹ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dn. 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

⁴⁰ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dn. 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

- Wydatki na infrastrukturę poza obszarem dworca lub przystanku kolejowego, która nie służy bezpośrednio podróżnym korzystającym z połączeń kolejowych na linii, którą obsługuje dworzec lub przystanek kolejowy.
- Wydatki związane z przedsięwzięciami związane z podniesieniem bezpieczeństwa przekraczające 25% wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.
- W przypadku projektu kompleksowego, w którym obok infrastruktury liniowej realizowana jest infrastruktura punktowa – wydatki na infrastrukturę punktową przekraczające 15% wartości wydatków kwalifikowalnych w projekcie.

Działanie 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną:

- Wydatki na inwestycje w części związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej we wspieranych w projekcie budynkach⁴¹.
- Wydatki na inwestycje w części związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej nie związanej celem projektu we wspieranych w projekcie budynkach⁴² – w 6.1 C, D, E.
- Wydatki na termomodernizację przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie.
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę przekraczające 15 % wartości wydatków kwalifikowalnych – w 6.1 A, B, C.
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę – w 6.1 D, E.
- Wydatki na infrastrukturę towarzyszącą (np. drogi, chodniki, parkingi)⁴³.
- Wydatki dotyczące infrastruktury przedszkoli⁴⁴.

Działanie 6.2 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną:

- Wydatki w zakresie ICT (oprogramowanie, sprzęt), przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki dot. ICT (oprogramowanie, sprzęt) w zakresie w jakim związane są z realizacją działań wskazanych w Narzędziu 26 Policy Paper tj. upowszechnienie wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej oraz Narzędziu 27 Policy Paper tj. upowszechnienie wykorzystania telemedycyny.
- Wydatki związane z termomodernizacją, przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

⁴¹ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności administracyjnej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁴² Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁴³ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

⁴⁴ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą przedszkoli. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na żłobek i przedszkole, należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności przedszkolnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

- Wydatki na inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów – chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.
- Wydatki na budowę i modernizację parkingów, dróg dojazdowych i wewnętrznych.
- Wydatki związane z modernizacją i wyposażeniem części administracyjnej niezwiązanej z bezpośrednią obsługą pacjentów, z wyjątkiem projektów dotyczących zakupu i wdrożenia technologii informatyczno-komunikacyjnych.
- Wydatki związane z zakupem sprzętu medycznego, na którym będą świadczone usługi medyczne odpłatne, generujące przychód w projekcie.
- Wydatki na zagospodarowanie otoczenia w zieleń i drobną architekturę⁴⁵.
- Wydatki związane z pracami remontowo-budowlanymi lub termomodernizacją, które nie są bezpośrednio i w całości związane z infrastrukturą przeznaczoną do udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach poszczególnych narzędzi Policy Paper oraz/lub jednostek chorobowych określonych w ogłoszeniu o naborze – szczegółowe uregulowania zawarte są w regulaminach konkursów⁴⁶.
- Wydatki związane z zakupem oprogramowania i sprzętu IT, który to sprzęt nie jest bezpośrednio i w całości związany z zakresem wsparcia w ramach poszczególnych narzędzi Policy Paper oraz/lub jednostek chorobowych określonych w ogłoszeniu o naborze – szczegółowe uregulowania zawarte są w regulaminach konkursów⁴⁷.

Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów:

- Wydatki na remont, odnowę części usługowej, produkcyjnej itp., związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej we wspieranych w projekcie budynkach mieszkalnych (schemat 6.3 B)⁴⁸.
- Wydatki na remont, odnowę części związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej we wspieranych w projekcie budynkach^{49 50}.
- Wydatki na części związane z prowadzeniem działalności administracyjnej we wspieranych w projekcie budynkach/obiektach (schemat 6.3 A⁵¹ oraz schemat 6.3 B⁵²)⁵³.

⁴⁵ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

⁴⁶ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

⁴⁷ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.08.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.08.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

⁴⁸ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁴⁹ Dotyczy konkursów ogłaszanych przed 26.09.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych od dnia 26.09.2016 r. – zapis nieobowiązujący.

⁵⁰ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności administracyjnej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁵¹ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 26.09.2016 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 26.09.2016 r. – zapis nieobowiązujący

⁵² Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

- wydatki na uzbrojenie terenów inwestycyjnych⁵⁴.
- Wydatki na termomodernizację przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie.

Działanie 7.1 Inwestycje w edukację przedszkolną, podstawową i gimnazjalną:

- Wydatki związane z termomodernizacją przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych na pojedynczy budynek w projekcie.
- Wydatki związane z zakupem placów zabaw przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki dotyczące infrastruktury żłobków⁵⁵.
- Koszty zagospodarowania terenu⁵⁶ wokół przedszkoli, szkół i placówek oraz budowy dróg dojazdowych, wewnętrznych i parkingów.
- Wydatki na infrastrukturę przedszkolną w przypadku naborów skierowanych do szkół⁵⁷.
- Wydatki na infrastrukturę szkolną w przypadku naborów skierowanych do przedszkoli⁵⁸.
- Wydatki na infrastrukturę szkół ponadgimnazjalnych⁵⁹.
- Wydatki na zakup używanych środków trwałych.
- Wydatki związane z wyposażeniem części administracyjnej⁶⁰.

Działanie 7.2 Inwestycje w edukację ponadgimnazjalną, w tym zawodową:

- Wydatki związane z termomodernizacją przekraczające 49% wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Wydatki ponoszone na infrastrukturę oraz zakup wyposażenia wykorzystywanego na potrzeby kształcenia ustawicznego.

---

⁵³ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z prowadzeniem działalności administracyjnej. Dlatego należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności administracyjnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁵⁴ Poprzez tereny inwestycyjne rozumie się wyłącznie tereny przeznaczone pod prowadzenie działalności gospodarczej (np. mogą to być tereny inwestycyjne zlokalizowane w strefach ekonomicznych czy też oferowane przez gminy i przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod działalność gospodarczą, w tym usługi turystyczne).

⁵⁵ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą żłobków. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na żłobek i przedszkole należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności żłobkowej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁵⁶ Za wyjątkiem zakupu placu zabaw.

⁵⁷ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą przedszkoli. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę i przedszkole należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności przedszkolnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁵⁸ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę i przedszkole należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkół w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁵⁹ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół ponadgimnazjalnych. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę podstawową/gimnazjum i szkołę ponadgimnazjalną należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkoły ponadgimnazjalnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁶⁰ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.

- Wydatki na infrastrukturę szkolnictwa ponadgimnazjalnego zawodowego w przypadku naborów skierowanych do szkolnictwa ponadgimnazjalnego ogólnego⁶¹⁶².
- Wydatki na infrastrukturę szkolnictwa ponadgimnazjalnego ogólnego w przypadku naborów skierowanych do szkolnictwa ponadgimnazjalnego zawodowego⁶³⁶⁴.
- Wydatki ponoszone na budowę nowych obiektów nie służących praktycznej nauce zawodu oraz rozbudowę obiektów nie służących praktycznej nauce zawodu o budynki trwale nie połączone z istniejącym już obiektem.
- Koszty zagospodarowania terenu wokół szkół i placówek oraz budowa dróg dojazdowych, wewnętrznych i parkingów.
- Wydatki związane z wyposażeniem części administracyjnej⁶⁵.
- Wydatki na zakup używanych środków trwałych.

---

⁶¹ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół ponadgimnazjalnych zawodowych. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę ponadgimnazjalną zawodową/szkołę ponadgimnazjalną ogólną należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkoły ponadgimnazjalnej zawodowej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁶² Dotyczy konkursów ogłaszanych do dnia 21.05.2018 r. Dla konkursów ogłaszanych po 21.05.2018 r. – zapis nieobowiązujący.

⁶³ Wydatki kwalifikowalne nie obejmują wydatków ponoszonych na część związaną z infrastrukturą szkół ponadgimnazjalnych ogólnych. Jeśli Wnioskodawca nie ma możliwości wykazania kosztów w podziale na szkołę ponadgimnazjalną zawodową/szkołę ponadgimnazjalną ogólną należy określić procentowy udział powierzchni użytkowej związanej z prowadzeniem działalności szkoły ponadgimnazjalnej ogólnej w całkowitej powierzchni użytkowej budynku. Następnie należy wg uzyskanej proporcji obniżyć wydatki kwalifikowalne.

⁶⁴ Dotyczy konkursów ogłaszanych do dnia 21.05.2018 r. Dla konkursów ogłaszanych po 21.05.2018 r. – zapis nieobowiązujący.

⁶⁵ Dotyczy konkursów ogłaszanych od dnia 16.01.2017 r. Dla konkursów ogłaszanych przed 16.01.2017 r. – zapis nieobowiązujący.